

SAKU GÜMNAASIUMI (SG) HOOLEKOGU KOOSOLEK

Aeg: 07.06.2022

Koht: Saku Gümnaasiumi põhikoolimaja, Tallinna mnt 10, Saku, 75501

Algus: kell 18:00

Lõpp: kell 20:15

Koosoleku juhataja: Saku Gümnaasiumi hoolekogu esimees Kaur Lohk.

Koosoleku protokollija: Regina Valge

Koosolekul osalenud hoolekogu liikmed:

Esindatav kooliaste/ roll	Hoolekogu liikme nimi	Valimisperiood
1.-3.kl	Kaur Lohk	2021-2024
1.-3.kl	Kaire Sildver	2020-2023
4.-6.kl	Reena Nieländer	2020-2023
4.-6.kl	Regina Valge	2021-2024
7.-9.kl	Peeter Kalmet	2021-2024
7.-9.kl	Maire Lilleberg	2021-2024
Põhikooli õpetajate esindaja	Piret Kaare	2021-2024
Gümnaasiumi õpetajate esindaja	Gerrit Kanarbik	2021-2024
Vilistlaskogu esindaja	Kalev Pihl	2021-2024

Hoolekogu koosolekust osavõtjad: Saku Gümnaasiumi (SG) koolijuht Keit Fomotškin, õppejuht Merike Toompärg, värbamis-ja personalijuht Gerda Urres.

1. Tutvumine SG värbamis- ja personalijuhi Gerda Urresegaga ja SG töötajaskonna valikuprotsessi tutvustamine

SG värbamis-ja personalijuhi Gerda Urres liitus SG-ga 2022. aasta aprillis. Senini on värbamine on läinud küllalt hästi, eriti arvestades maailmas üleüldiselt toimuvat nõ suurt lahkumislainet (*The Great Resignation*).

Hetkel on SGs ligikaudu 130 õpetajat, täitmata on 5 õpetaja kohta ja koolipsühholoogi ametikoht. Viimase kahe kuu jooksul on uueks õppeaastaks koolipere liikmeteks värvatud 5 administraatorit, 4 kehalise kasvatuse õpetajat, kolm 1. klassi klassiõpetajat, kaks inglise keele õpetajat, bioloogiaõpetaja, füüsikaõpetaja ja HEVKO. Nädala jooksul kinnitatakse ka 3. klassi klassiõpetaja, kogukonnajuhi ja tugisüsteemide juhi kandidaadid. Kõigile kohtadele on olemas hea kandidaat. Oleme veel otsimas eesti keele ja kirjanduse õpetajat, inglise keele õpetajat, informaatikaõpetajat, keemia ja loodusõpetuse õpetajat ning koolipsühholoogi. Tööpakkumised leitavad kooli kodulehel <https://saku.edu.ee/uudised/ootame-koolipere-liikmeks>. Mõnevõrra keeruliseks teeb värbamise asjaolu, et alati ei ole võimalik pakkuda täiskoormusega tööd õpetajale (täiskoormus on Saku Gümnaasiumis 21 ainetundi nädalas) ning seetõttu on osakoormusega aineõpetaja (nt keemia, loodusõpetus, informaatika) leidmine aeg-ajalt väljakutsete rohkem. Teisalt annab osakoormusega õpetajatöö suurema paindlikkuse kandideerida ka neile huvilistele, kes kombineerivad n-ö igapäevatööd õpetajatööga. Näiteks informaatika õpetaja puhul.

Oleme selle kahe kuu jooksul ühtlustanud Saku Gümnaasiumi värbamismaterjalide visuaali, kujundust, veelgi paremini läbi mõelnud meie ootusi kandidaadile (koostöö, lahendusmeelsus, arengu- ja arendusse panustamise soov jne)., millist tuge pakub kool pakub uuele kooliperega liitujale jne. Kombineerime erinevaid värbamiskanaleid (CV Keskus, Õpetajate Leht, valla ja kooli veebilehekülg, sotsiaalmeedia) ning kasutanud muuhulgas kooli tutvustamiseks audiovisuaalseid lahendusi (sh tutvustavad videod). Teatud määral kasutame ka sihtotsingut ning innustame kandideerima läbi personaalse kutse.

Töötajakandidaadi valikul arvestatakse CV-d, motivatsioonikirja ja/või -videot, toimub värbamisvestlus personalijuhi ja tulevase vahetu juhiga. Mõnel korral on tehtud ka näidistunde (nt kehalise kasvatuses puhul).

Lisaks aktiivsele värbamisele, moodustab teise ja väga olulise osa personalijuhi tööst olemasolevate personali hoidmine, motiveerimine, tunnustamine. Eraldi rõhku paneme alustavate õpetajate toetamisele läbi mentorsüsteemi. Praegusel 2021/2022.kooliaastal on Saku Gümnaasiumis 17 mentorõpetajat, kes toetavad ja abistavad alustavaid õpetajaid. Mentoriks saab olla Saku Gümnaasiumi õpetaja, kelle koolis töötamise staaž on vähemalt 5 aastat ja kes on läbinud mentorkoolituse. Võimalusel sama aine või koostöökoja õpetaja. Üldjuhul rakendatakse mentori tuge ühe õppeaasta vältel (1 ja II trimestril kindlasti, vajadusel ka III trimester). Mentorõpetaja ülesanne on uue õpetaja kohanemise ja professionaalse arengu toetamine, jälgimine, tagasisidestamine. Enne õppetöö algust läbidakse mentori eestvedamisel menteeaga järgmised teemad:

- õppeaasta tegevusplaani koostamine ja arengueesmärkide seadmine – mentor ja mentee (info kokkulepete kohta üldises plaanis);
- tutvumine õppekavaga, ainekavaga, kooli tegevust ja õppetööd reguleeriva dokumentatsiooniga (uue töötaja infokaust, sisekorra eeskiri, hindamisjuhend, kooli õppekava, Studium, ainekaart, õpetaja töö analüüs, hädaolukorra lahendamise plaan, riskianalüüs, tugisüsteem, kooli kalender- ja üldtööplaan);
- tunni ülesehitus ja ettevalmistus.

Õppeaasta jooksul külastab ja reflekteerib mentor alustava õpetaja tunde, toimuvad kovidisioonid ja supervisioonid ning ühine kokkuvõttev seminar õppeaasta lõpus.

Uueks õppeaastaks vajame samas suurusjärgus mentoreid, nagu lõppeval õppeaastal.

2022/2023 õppeaastal jätkame alustavate õpetajate toetamise ja mentorsüsteemi täiustamisega. Samuti nende õpetajate toetamist, kes on omandamas kvalifikatsiooni (nt õpetaja kutse taotlemisel), kooli motivatsioonipaketi täiendamist ja koostöise koolikultuuri juurutamist läbi koostöökodade ja klassijuhatajate.

2. SG gümnaasiumisse 2022/2023.õppeaastaks sisseastumise seis

SG gümnaasiumiosa õppejuht Merike Toompärg andis ülevaate SG gümnaasiumisse sisseastumise seisust ja valikuprotsessis üleskerkinud väljakutsetest. Sel aastal lõpetab esmakordselt lend, kes on õppinud kogu gümnaasiumiosa (2019 - 2022) uues koolimajas.

[Moodulite ja õppesuundade tutvustus on leitav SG kodulehel](#), sh kohustuslike ja valikainete kursuste arv on kirjeldatud vastava lennu õppeplaanis. Õppejuht selgitas, et gümnaasiumiastmes toimub õppetöö kursusepõhiselt ning õppeaasta on jaotatud kolmeks perioodiks. Perioodides õpitakse erinevaid aineid

ning kokkuvõtvad hinded (kursusehinded) pannakse välja iga kursuse lõpus. Gümnaasisti õppekoormusesse kuuluvad 63 riiklikult kohustuslikku kursust, kooli poolt moodulite kujundamiseks määratud kursused ning õpilase valitud valikainete kursused. Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb õpilastel läbida vähemalt 96 kursust.

2022/23 õppeaastal on kõigi lendude, st 10.-12. klasside õpilastel võimalik oma õpitee kujundamiseks valida üks kolmest kursusest koosnev moodul. Oma meelepärase mooduli valiku kinnitavad õpilased hiljemalt 10. septembriks 2022. Tulevase õppeaasta gümnaasiumi sisseastumistestile registreerus 171 kandidaati, kellest testi sooritas 131 õpilaskandidaati. Väljaspool SG õpilaskonda, osales 62 õpilaskandidaati (Kurtna, Kohila, Ääsmäe, Laagri, muud koolid).

06.06.2022 seisuga on oma õppekoha 10. klassis pärast tutvumisvestlusi kinnitanud 101 õpilast, sealhulgas 78 Saku Gümnaasiumi õpilast ja 23 teiste koolide õpilast. Sisseastumistestist edukate õppetulemuste eest vabastatud 26-st Saku Gümnaasiumi õpilasest on oma õppekoha kinnitanud 18. Lõplikud SG 10. klassi sissesaanute nimed selguvad pärast põhikooli riigieksamite tulemuste selgumist ja lõputunnistuste kättesaamist, misjärel peab õpilaskandidaadiks võetud põhikooli lõpetaja vanem esitama hiljemalt 27. juuniks e-keskkonnas ARNO vastuvõtutaotluse.

Õpilaskandidaatide esialgsed moodulite eelistused on alljärgnevad:

- Ettevõtlik noor (22 huvilist, maksimaalne vastuvõtt 25)
- Sport ja tervis (27 huvilist, maksimaalne vastuvõtt 25)
- Teatrikunsti alused (24 huvilist, maksimaalne vastuvõtt 25)
- Tehniline mõtlemine (20 huvilist, maksimaalne vastuvõtt 20)
- Inimene ja keskkond (7 huvilist, maksimaalne vastuvõtt 20)

SG hoolekogu poolt pakuti ideena välja, et põhikoolist lahkuva õpilasega, kes ei jätkka oma õpilasteed SGs, pidada lisaks 10. klassi sisseastumiskatsete raames toimuvale tutvumisvestlusele kindlasti ka lahkumisvestlus. Viimase eesmärk on veenduda, et õpilasel on arusaam erinevatest edasiõppimis- ja arenguvõimalustest ning toetada õpilast täiendavalt tema jaoks keerulises ja teistmoodi olukorras.

Koolijuht lisas, et soov on laiendada ka karjääriõpetust. St viia alates 2022/2023 õppeaastast õpilaste karjääriõpetuse sisse varasemalt – põhikoolis alates 8. klassist ja gümnaasiumiastmes 10. klassi kõrval ka 11. klassi.

3. SG lapsevanemate ja koolipere liikmete rahuloluküsitluste tulemused

Saku Gümnaasiumi koolijuht Keit Fomotškin tutvustas lapsevanemate ja koolipere liikmete rahuloluküsitluste tulemusi. Eesmärk oli saada võimalikult laiapõhjaline vastukaja. Kokku vastas rahuloluküsitlusele 465 lapsevanemat, 108 koolipereliiget ja 436 õpilast. Võrreldes eelmisel õppeaastal läbiviidud rahuloluküsitlusega paranes näiteks vastajate arv lapsevanemate seas lausa kolmekordselt, mis on väga positiivne muudatus.

Lapsevanemate seas viidi läbi rahuloluküsitlus perioodil 28.03-18.04.2022. Vastata sai skaalal vahemikus 1 kuni 5. Igas jaotises olid ka avatud küsimused. Lastevanemate käest uuriti arvamust erinevates valdkondades:

- suhted koolis
- info liikumine koolis
- õppetöö läbiviimine

- õpilaste arenguvõimalused väljaspool õppetööd
- tugisüsteemide rakendamine
- koolikeskkond
- kooli maine ja üldine rahulolu kooliga.

Vastajaid oli 465 (eelmisel aastal 146). Lapsevanemate üldine rahulolu on võrreldes eelmise aastaga veidi tõusnud. Kõigi vastuste keskmine 81% (79% 2021) ja positiivsete vastuste määr 75% (69% 2021). Kõige enam ollakse rahul klassijuhatajaga seotud küsimustega, tunnustatakse sh nimeliselt õpetajaid ning kõige madalamalt hinnatakse väidet, et minu lapse koolis ollakse sallivad kõigi suhtes. Väljendati murelikkust seoses õpetajate puudumise ja tundide asendamisega, kuid kõige murelikumaks teeb lapsevanemaid kiusamine ja vägivald koolis, mida mainiti 16 korral.

Pooled vastajatest on hetkel rahul info liikumisega koolis ja ei näe vajadust midagi muuta. Eraldi tuuakse välja, et Stuudium on hea kanal olulise info edastamiseks ja koolijuhil igapäevased kirjad Covid-19 kiirtestimise tulemuste kohta andsid juurde turvatunnet. Mõned lapsevanemad nendivad, et ei ole kursis hoolekogu tööga ega oska seega hinnata nende aktiivsust.

Rahulolu õppetöö läbiviimisega on tõusnud võrreldes eelmise aastaga. Vastuste keskmine 80% (77% 2021) ja positiivsete vastuste määr 74% (67% 2021). Lapsevanemad ootavad paindlikumat lähenemist õppetööle ja vana õppevormi muutmist. Pakutakse välja, et võiks olla rohkem õppekäike, õuesõpet, muuseumitunde, teemapäevi ja projekte, et saaks kooliseinte vahelt välja ning oleks rohkem vaheldust. Oodatakse rohkem lõimitud, päriselulist ja interaktiivset õpet ning tuuakse välja ka sotsiaalsete oskuste arendamise vajadust. Soovitatakse õpetajaid koolitada kaasaegsete aktiivõppemetodite osas.

Võrreldes eelmise õppeaastaga on rahulolu õppetöövälise arenguvõimalustega samuti tõusnud. Vastuste keskmine 82% (75% 2021) ja positiivsete vastuste määr 79% (61% 2021). Paljud lapsevanemad leiavad, et pakutakse piisavalt tegevusi ja valikuid jagub. Sakus on palju huvitegevuse võimalusi ja igaüks leiab endale sobiva. Siiski soovitatakse erinevaid huvitegevusi rohkem reklaamida nii õpilastele kui ka vanematele.

Veidi on tõusnud rahulolu tugisüsteemide rakendamisega. Vastuste keskmine 77% (75% 2021) ja positiivsete vastuste määr 65% (60% 2021). Suur osa lapsevanemaid nendib, et ei ole kursis koolis pakutavate tugiteenustega, sest nende lapsel pole selle järele vajadust olnud ja seega kokkupuude puudub. Mainiti, et tugisüsteemide kohast infot saavad need, kellel juba on vajadus ning ennetavaks tegevuseks infot napib. Sageli tuuakse välja suuremat vajadust koolipsühholoogi järele, kui seda praegu suudetakse pakkuda. Tunti huvi ka selle vastu, kuidas hinnatakse andekust ja kuidas andekaid toetatakse. Oluliseks peetakse iga-aastaseid arenguvestlusi.

Rahulolu koolikeskkonnaga on veidi langenud - vastuste keskmine 78% (79% 2021) ja positiivsete vastuste määr 70% (71% 2021). Osa lapsevanemaid on väga rahul ning hindab koolikeskkonda heaks ja toetavaks, eriti gümnaasiumimajas. Kõige rohkem kommenteeriti koolitoitu. Lapsevanemad on tänulikud, et koolitoit on tasuta ja osa leiab, et see on maitsev ning valikut on piisavalt. Rohkem on aga neid vanemaid, kes leiavad, et toit ei ole maitsev. Teine peamine murekoht on vägivald ja kiusamine. Mõned lapsevanemad on seetõttu kaalunud isegi koolivahetust. Ses osas oodatakse tõhusamat sekkumist ning ka õpetajate koolitamist, sest kohati paistab probleemi ignoreerimist või oskamatuset sekkuda. Lapsevanemad ootavad koolilt suuremat fookust koolikiusamisega tegelemisele ja selle ennetamisele. Korduvalt mainitakse ka ventilatsiooniprobleeme (klassid on vahel väga palavad või külmad ja õhku vähe), ruumipuudust ja suurt lärmi. "Eks kõik ootavad uusi ruume ja võimalust mitte õppida konteinerites." Eraldi tuuakse välja probleeme algkoolimajas ning algkooli laste tingimustega põhikoolimajas. Mainiti ka, et koolibusside

ajad peaks üle vaatama ning looma õpilastele koolimajas kohad, kus bussi oodates aega veeta. Korduvalt toodi välja, et koolipäev võiks alata hiljem.

214 lapsevanemat valisid oma lapsele Saku Gümnaasiumi, sest see on piirkonnajärgne kodukohakool. Hinnati meie kooli ka Saku valla parimaks või sobivaima bussiühenduse ja logistikaga kooliks. Lisaks toodi välja kooli hea maine, palju huvitegevusi, turvalisus, toredad õpetajad ja positiivsed arengusuunad. Paljud töid ka välja, et otsustasid Saku Gümnaasiumi kasuks, sest on kas ise selle kooli lõpetanud või teavad kedagi, kes on siin õppinud ja tuginevad seega varasemale positiivsele kogemusele. Kiidetakse ka õppeedukust ja õpilaste saavutusi ning usutakse, et siit saab igati edukalt haridusteed jätkata. Üheks boonuseks on ka ümbritsev loodus.

SG koolitöötajate rahuloluküsitlus viidi läbi koolitöötajate seas perioodil 28.03-18.04.2022. Vastata sai skaalal vahemikus 1 kuni 5. Igas jaotises olid ka avatud küsimused. Vastajaid oli 108 (eelmisel aastal 68). Üldine rahulolu on veidi tõusnud, kõigi vastuste keskmine 82% (80% 2021) ja positiivsete vastuste määr 77% (74% 2021). Uuriti koolitöötajate arvamust juhtimise, töötingimuste, tagasisidet tööle ja motiveerimise osas, infoliikumise, arenguvõimaluste, koolis valitsevate suhete, kooli maine ja üldist rahulolu kooliga.

Kõige enam ollakse rahul sellega, et probleemi korral julgetakse juhtkonna poole pöörduda ning kõige madalamalt hinnatakse viimasel ajal tehtud ümberkorralduste kasutegurit.

Koolijuht rõõmustas kokkuvõtvalt, et tagasisidet jagati avatult ja julgelt - nii positiivset kui kriitilist. Konteksti tajumiseks võrreldi kvantitatiivseid näitajaid eelmise aasta tulemustega. Rõõmu teeb, et nii personali kui lapsevanemate üldine rahulolu on ajas kasvanud. Samal ajal on mõistagi valdkondi ja teemasid, kuhu vajalikele arengutele mõeldes tõsiselt panustada. Küsitlusest jäi kõlama koostöömeelsus, avatus ja soov arengu nimel pingutada. Koolijuht kohtub rahuloluküsitluse järgselt ka kõigi osapooltega (õpilasesindus, õpetajad, hoolekogu), et seeläbi saada täiendavat sisendit kooli uue arengukava koostamiseks ning tuua veelgi laiapõhjalisemalt fookusesse:

- mis on hästi, mille üle oleme rõõmsad ning mida hoiame ja millega jätkame SGs;
- mida saame ja peame parandama SGs?

Hoolekogu esimees tõi omalt poolt välja, et põhilised näitajad nagu rahulolu kooliga on kasvanud nii õpilaste, õpetajate kui lapsevanemate seas. See on väga hea arengumärk ja tunnustus seni tehtud tööle. Äärmiselt oluline on peegeldada lapsevanematele tagasi kui oluliseks hoolekogu ja koolijuht peavad, et vastajad on andnud omapoolse panuse küsitlusele vastamiseks. Esimees tegi ettepaneku teha lühituvustus olulisematest punktidest lisaks hoolekogu protokollis näol ja Stuumiumis kommunikeeritavale ka valla ajalehes Saku Sõnumid.

4. SG arengukava uuendamise protsess ja ajakava

Koolijuht informeeris, et Saku Gümnaasiumi uue perioodi arengukava koostamise protsessi juhtimiseks on soov kaasata ka väline partner, kes aitab perioodil 2022. augusti II pool – novembri II pool administreerida ja juhtida kogu protsessi. 23.08.2022 toimub suurem ajurünnak SG arengukava loomise protsessis kooli juhtkonna ja õpetajaskonnaga. Seejärel jätkame erinevates formaatides arutelusid ülejäänud kogukonnaliikmete ja koolipidaja esindajatega eesmärgiga viia Saku Gümnaasiumi uue perioodi arengukava kinnitamiseks detsember 2022 volikokku.

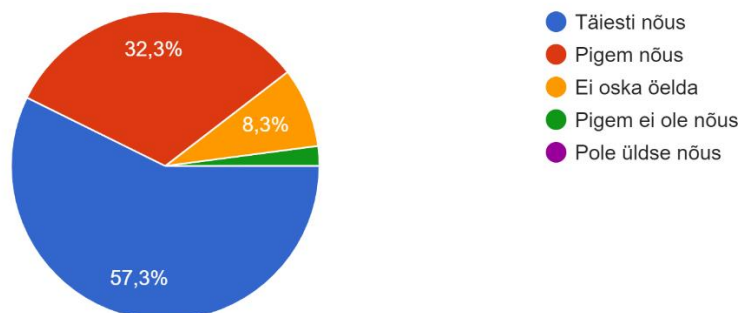
5. Hoolekogu liikmetele laekunud lapsevanemate küsimused

7.-9.klassi (3.kooliaste) lapsevanemate esindaja vahendas lapsevanema pöördumist eesmärgiga uurida, kas on plaanis järgmisel õppeaastal vähendada koolis antavate kodutööde mahtu ja ulatust. Lapsevanem soovib teada, milline on konkreetselt kooli, sh hoolekogu seisukohta lastele antavate kodutööde osas.

Hoolekogu on üksmeelsel seisukohal, et antud küsimus ei kuulu hoolekogu pädevusse. Kodutööd on lahutamatu osa üldisest õppeprotsessist. Õppekavad, sh kodutööde mahud, on paika pandud riiklikul tasandil ning SG õpetajad lähtuvad kodutööde määramisel etteantud piiridest. Koolis on väga toetav ja paindlik õppesüsteem (nt väikeklassid, õpiabi, konsultatsioonid, individuaalsed tunnid, õpilünkade tasandamise tunnid jne). Kodutööde mõistlikkust ja paindlikku õppekorraldust on õpilaste poolt positiivsena mainitud ka õpilaste seas läbiviidud rahuloluküsitlustes. Hoolekogu koos koolijuhiga leiab, et kui siiski lapsevanem tunneb, et kodutööde osas ei saa piisavalt vastust, on alati väga soovitatav pöörduda otse vastava kooliastme õppejuhi ja/või klassijuhataja ja/või aineõpetaja poole.

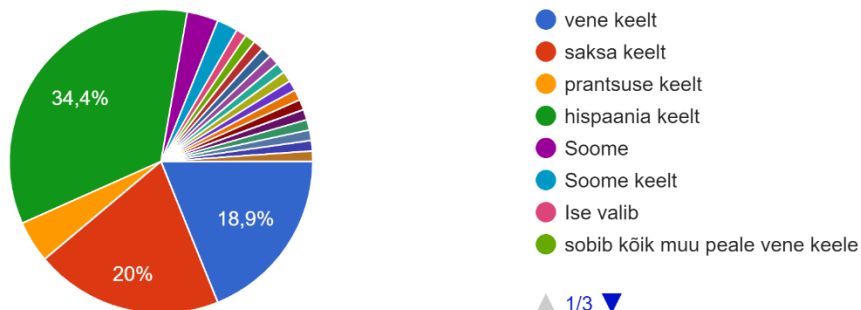
Uuriti B-võõrkeele valikuvõimaluste muutmise võimaluste kohta. Taustainfoks. A-võõrkeelena on Saku Gümnaasiumis sarnaselt enamikele eesti koolidele kõigile kohustuslik inglise keel, mille õppimist alustavad õpilased 3. klassist. Sarnaselt Saku Gümnaasiumile, on ka enamuses teistes Eesti koolides õpilased B-võõrkeelena õppimas vene keelt, millega alustatakse 6. klassist. Vahemikus 5.-12. mai 2022 viidi koolijuhi poolt 5. klasside lapsevanemate seas läbi küsitlus, mille eesmärk oli hinnata milline võiks üldse olla huvi B-võõrkeele võimalike valikute osas. Küsitlusele vastas 96 lapsevanemat. Tulemused olid järgmised.

1. Leian, et Saku Gümnaasiumis võiks alates 6. klassist B-võõrkeele õppimisel olla rohkem valikuid.
96 vastust

2. NB! Vasta juhul kui vastasid 1. küsimusele pigem nõus või täiesti nõus. Soovin, et minu laps õpiks B-võõrkeelena ...

90 vastust

Küsitlus näitas, et lapsevanemad hindaks kõrgelt seda kui B-võõrkeele puhul pakuks kool rohkem valikuid. On 4 võõrkeelt, milles on võimalik sooritada riigi toel tasemeeksam ehk saada rahvusvaheliselt tunnustatud keelesertifikaat. Nendeks on inglise keel, vene keel, saksa keel ja prantsuse keel. 5. klassi lapsevanemate seas läbiviidud küsitluse põhjal tundub kõige atraktiivsem olevat hoopis hispaania keel. Vene ja saksa keel on üsna võrdselt 2. kohal. Sellele järgnevad juba teised keeled.

Koolijuhi sõnul on hetkel suurema valiku võimaldamine B-võõrkeele valimiseks uuele õppeaastale vaadates vähese ettevalmistamisaja, ressursipuuduse ja ka ruumipuuduse tõttu siiski väga keeruline. Peab ka arvestama, et võtaksime sellise valiku võimaldamisel koolile pikaajalise kohustuse tagada vastava keele õpe kuni gümnaasiumi lõpuni välja. Koolijuht selgitas, et seetõttu on juhtkonna meelest tegemist suuresti ka kooli uue arengukava koostamise käigus käsitlemist nõudva küsimusega. Lastevanemate ootus B-võõrkeele valiku võimaldamiseks on samas mõistetav. Seetõttu proovime siiski pisemate sammudega alustada ja võtame eesmärgiks laiendada erinevate keelte õppimise võimalusi valikaine näol. Kas ja millist valikainet esimese kolme eelistatava keele seast juba uuest õppeaastast pakkuda saame, selgub august 2022 lõpuks.

6. Järgmise hoolekogu kohtumise aeg

Järgmine Saku Gümnaasiumi hoolekogu koosolek toimub Hoolekogu esimehe ettepanekul **24.08.2022.a kell 18:00 põhikooli majas.**

Protokoll on allkirjastatud digitaalselt Hoolekogu koosolekul osalenute poolt.